

במשתלת בצלי פרחים בIODפת

הבלה"ד סילווה גלפס-רייך

מטעמי תברואה, יש לשמור על מחזור גידולים מתאים כשטחים המיועדים לאירוסים. כך, למשל, אין לשתול אירוסים בשדה שגדלו בו עגבניות. משתדלים גם לא להיכנס לשדה האירוסים, אם אין הכרח בכך. נוסה חיטוי קרקעות המיועדות לאירוסים (בעיקר קרקעות כבדות), אך ללא הצלחה; אפילו חימום סולרי לא מילא את הדרישות. בסיוור ראינו זנים אחדים של אירוסים ו"טיפוסים" מקומיים מהכל-אות, כולם בפריחה. כך, למשל, הזן "אפולו" בעל עלי כותרת בצבע צהוב-לבן עם גוון כחול בהיר, מתאים לייצוא. "בלו דיימונד" הוא זן כחול-כהה יפה מאוד, גם הוא מתאים לייצוא. טיפוס מטיפוח עצמי (עדיין בלי שם) נמצא בניסוי. חסרונו בכך, שהוא גבוה מדי. טיפוס נוסף מטיפוח עצמי, יפה, כחול-כהה; אך חסרונו — שיש לו יותר מדי עלים והוא כבד במשקל. אולי יאמרו ליגנות-בית. זן יצוא יפה הוא טלסטאר. טיפוס נוסף של מכלוא מקומי עדיין בניסויים. מקור האירוס הוא מאזור ים-תיכוני, אך הזנים שמגדלים אותם כיום מותאמים לתנאי הולנד. יתכן טיפוח טיפוסים אחרים, שיתאימו יותר לתנאים בארץ.

זני הייצוא העיקריים כיום הם אידיאל (זן כביר; חסרונו בכך שהוא לוקה בהצהבת עלים), וייט וג'ווד, טלסטאר. זני יצוא נוספים הם אפולו וסימפוני (זן צהוב).

רכזי הענף בIODפת הם בעלי ניסיון, ויש להם מוניטין בחו"ל וקשר מתמיד עם המשווקים. אנשי יודפת התמחו ביידע בטיפול בבצלי אירוסים בכירים, שייצואם לאירופה ולארה"ב. לקונים ידוע, שהחומר שהם מקבלים פטור ממחלות, שהבצלים קיבלו טיפול קפדני והם מותאמים לתנאי הגידול של הקונים; מכאן גם האפשרות לעמוד בהתחרות עם המגדלים ההולנדים.

בסוף הסיוור ביקרנו גם בכית-האריזה (שהוא, כמוכן, "שומם" כעת), וניתנו הסברים כלליים על העבודה שם, על אחסנת הבצלים לאחר ניקויים ומיונם, על טמפרטורת האחסנה שהיא כ-25°C, ועל ה"מרצה" של 2-3 שבועות (לפי דרישות הקונה) ב-9°C.

בחודש מרס נערך סיור של מדריכי פרחים בשה"מ למשתלת יודפת שבגליל. בIODפת משתלת בצלי פרחים גדולה (בבקעת בית-נטופה), הכוללת: 145 דונם אירוסים, 165 דונם נרקיסים, 3 דונמים שושן פסחא ועוד 3 דונמים מינים שונים.

האירוסים הם הגידול העיקרי. מגדלים זנים שונים, מהם מוכרים ומהם חדשים — מייבוא מחו"ל ומהכלאות וטיפוח מקומיים. את הבצלים לריבוי שותלים בחודש אוקטובר. במשתלת בצלים נודעת חשיבות להמעיט פריחה, ודבר זה אפשר להשיג על-ידי שתילה צפופה ועמוקה יחסית. שתילה שטחית ודלילה ממריצה לפריחה. גם לטמפר-טורת הקרקע השפעה על הפריחה.

אחת הבעיות החשובות היא מניעת מחלות בצלי אירוס, ובעיקר מחלות וירוס. את הצמחים הנגועים הכרחי לעקור. הקושי הוא — יהיה הבצלים הנגועים. אין שום אמצעי מניעה, אלא נקיון החומר. הבצלים המתקבלים מהולנד — בחלקם נגועים, ולכן הכרחיים טיפוח עצמי וברירה, חו עבודה ממושכת מאוד. עד כה הצליחו בIODפת לברור טיפוס אחד של אירוס פטור מוירוס.

הבעיה השנייה היא — נגיעות בריווקטוניה סולני. בהולנד המחלה אינה חמורה, אבל אצלנו פגיעתה קשה, בעיקר בסתיו ובאביב. הפט-רה נמצאת בבצלים, וגם אם מייבאים חומר ריבוי הנחשב פטור ממחולל המחלה — יש צורך לבדוק. על-הרוב הפחת גדול. לגבי יצוא הבצלים — מתגברים על הבעיה על-ידי הפרדת הבצלים הנגועים במיון. במחסן, בטמפרטורה של 25-30°C, חיות הפטריה פוחתת; אבל בטמפרטורה קצת יותר נמוכה הריווקטוניה מתפתחת. בחו"ל, בעיקר בהולנד, מומלץ להשתמש נגד הפטריה בתכשיר ריזולקס; אך כפי הנראה, חומר זה מתפרק תוך 24 שעות. אפשר להשתמש בטרכ-לור, אך חומר זה מגביר מאוד את הפוזוריום. כדי למנוע את התפתחות הפוזוריום בבצלים — "מבשלים" אותם, לאחר הוצאתם, במים מחומ-מים ל-55°C בתוספת 0.5% פורמלין. לפני השתילה נותנים טיפול ב"רוזן" (בנזימדאזול).

אל: היצרנים, היבואנים והמפיצים,

הנכם מוזמנים להשתתף בפרסום בגליון אוגוסט
הקרב שיוקדש לתערוכת אגריטך (21-25 בספטמבר).

פרטים נוספים ראו בשער האחורי בחוברת זו.

במשתלת בצלי פרחים בIODפת

אירוס בלו דיאמונד

אירוס מטיפוח עצמי — הכלאה מקומית.

אירוס אפולו.

זן יפה, חזק, אבל עם יותר מדי עלים, נבד
אולי מתאים לגינות בית. מהכלאה מקומית

שדה אירוסים "טלסטאר".

21 — 23, אירוס מטיפוח עצמי, מכלוא יפה
אבל גבוה מדי — ראה מחברת.

אירוס מהכלאה מקומית.